EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.12.2025
COM(2025) 765 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

over de uitvoering van Verordening nr. 691/2011 inzake Europese milieu-economische rekeningen

1) INLEIDING

Bij Verordening (EU) nr. 691/2011 inzake Europese milieu-economische rekeningen ([1]) (de verordening) is een gemeenschappelijk kader voor het verzamelen, samenstellen, indienen en evalueren van Europese milieu-economische rekeningen ingesteld. In artikel 10 van de verordening wordt het volgende bepaald:

> *Uiterlijk op 31 december 2013 en daarna om de drie jaar brengt de Commissie verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van de verordening. Dat verslag bevat een evaluatie van met name de kwaliteit van de toegezonden gegevens en de methoden voor het verzamelen van gegevens, de administratieve belasting voor de lidstaten en de respondenten, alsook de haalbaarheid en doeltreffendheid van deze statistieken.*

Dit is het vijfde verslag waarmee aan deze verplichting wordt voldaan. De eerdere verslagen zijn gepubliceerd in 2022 ([2]), 2019 ([3]), 2016 ([4]) en 2013 ([5]).

2) DE EUROPESE MILIEU-ECONOMISCHE REKENINGEN

Sinds 2019 vormt de Europese Green Deal de basis voor de inzet van de Commissie in de aanpak van klimaat- en milieuproblemen. Ondertussen zijn er echter nieuwe wereldwijde uitdagingen opgekomen, en de Europese Commissie streeft ernaar om de EU duurzamer, concurrerender, weerbaarder en klimaatbestendiger te maken.

Economie en milieu zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Consistente en volledige informatie over de milieueffecten van onze economische activiteiten, over de sociale en economische voordelen die het milieu ons biedt en over de baten van milieubescherming ondersteunt de uitvoering van de EU-prioriteiten bij het versterken van de duurzaamheid en veerkracht van de productie in de EU en de bereidheid om de economie te decarboniseren. Om de voortgang van beleid te kunnen monitoren en besluiten over nieuwe beleidsmaatregelen te kunnen nemen, hebben beleidsmakers daarom behoefte aan hoogwaardige statistieken over de verbanden tussen milieu en economie.

De milieu-economische rekeningen, kortweg ook milieurekeningen genoemd, vormen een krachtig informatiekader dat meerdere doelen dient en waarin de duurzaamheids- en klimaateffecten van de economisch activiteiten van de EU worden gevat. Reguliere economische statistieken, zoals nationale rekeningen, zijn niet zodanig ontworpen dat ze de milieueffecten van productie, consumptie, investeringen en financieringsactiviteiten volledig

---

([1]) PB L 192 van 22.7.2011, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/2025-06-24.

([2]) COM(2022) 718, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52022DC0718.

([3]) COM(2020) 56, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1583142055591&uri=CELEX:52020DC0056.

([4]) COM(2016) 663, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663.

([5]) COM/2013/0864, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864.

weten te vangen. Door economische en milieuaspecten in de rekeningen te integreren, geven milieurekeningen een completer beeld van de situatie.

De komende herziene standaard ESR 202X voor nationale rekeningen zal in veel grotere mate dan voorheen ook natuurlijke hulpbronnen omvatten. De compilatie van de nationale rekeningen zal daarom meer dan ooit steunen op deugdelijke gegevens van milieurekeningen.

Op Europees niveau vormen de Europese milieurekeningen de onderbouwing van de supranationale dimensie van milieuvraagstukken en voorzien ze in een systematische benadering die alle lidstaten en alle milieuvraagstukken bestrijkt, waardoor het beleid van de lidstaten kan worden beoordeeld en onderling kan worden vergeleken.

Het belangrijkste kenmerk van milieurekeningen is integratie, en wel de integratie van verschillende soorten informatie (statistische, administratieve, gemodelleerde, ...), en van milieu- en economische aspecten zoals i) energieverbruik, energiebelastingen en emissies in de lucht, ii) de onttrekking van materiaal en afval, en iii) milieu- en klimaatgerelateerde overheids- en bedrijfsuitgaven (inclusief investeringen), en iv) de omvang en toestand van ecosystemen en de bijdragen die ecosystemen leveren aan de samenleving en het milieu.

Milieurekeningen zijn een efficiënt en doeltreffend middel om informatie te verzamelen, omdat:

- beschikbare gegevens kunnen worden hergebruikt, waardoor nieuwe informatie kan worden geproduceerd met beperkte administratieve lasten voor bedrijven en burgers;
- zij het mogelijk maken om kruiscontroles van informatie uit verschillende bronnen uit te voeren en deze te vergelijken om met beperkte inspanningen hoogwaardige informatie te verkrijgen.

De Europese milieurekeningen zijn gebaseerd op het internationale systeem van milieu-economische rekeningen – centraal kader (System of Environmental-Economic Accounting Central Framework (SEEA CF)) ([6]) en het systeem van milieu-economische rekeningen – ecosysteemboekhouding (System of Environmental-Economic Accounting: Ecosystem Accounting (SEEA EA)) ([7]). Deze standaarden zijn opgesteld en gepubliceerd door de Verenigde Naties, de Europese Commissie (Eurostat), de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank. Het SEEA CF ondergaat momenteel een herziening, die naar verwachting in 2028 van kracht zal worden.

Milieu en klimaat hebben effecten die door mensen overal ter wereld worden gevoeld, en veel grensoverschrijdende aspecten van milieu en klimaat houden verband met luchtemissies, de productie en het verbruik van materialen, handel, watergebruik, energie, belastingen, investeringen enz. Wereldwijde standaarden zijn derhalve van essentieel belang. Daarom is het SEEA CF gecoördineerd met het Europees systeem van rekeningen en met de Europese betalingsbalans.

([6]) https://seea.un.org/.

([7]) https://seea.un.org/ecosystem-accounting.

Binnen het kader van bovengenoemde standaarden stelt de verordening Europese milieurekeningen vast, voor rapportage door de lidstaten, als gegevensbronnen, voor het uitvoeren van proefstudies enz. De verordening is relevant voor de Europese Economische Ruimte (EER) ([8]). De rekeningen zijn onderverdeeld in negen modules en wel als volgt:

- **Luchtemissierekeningen**: de emissies in de atmosfeer van zes broeikasgassen (met inbegrip van CO_2 en van CO_2 afkomstig van het gebruik van biomassa als brandstof) en zeven luchtverontreinigende stoffen (waaronder ammoniak en fijnstofdeeltjes), uitgesplitst naar 64 uitstotende sectoren plus huishoudens.
- **Milieubelastingen naar economische activiteit**: belastingen gerelateerd aan energie, vervoer, verontreiniging en natuurlijke hulpbronnen, met speciale categorieën voor CO_2- en emissiehandelssystemen, uitgesplitst naar 64 betalende sectoren plus huishoudens en niet-ingezetenen.
- **Materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie**: de hoeveelheid fysieke inputs in de economie, materiaalaccumulatie in de economie en outputs naar andere economieën of inputs terug in het milieu. Dit is essentiële informatie voor het monitoren van de voortgang naar een circulaire economie.
- **Uitgavenrekeningen voor milieubescherming**: uitgaven die economische eenheden doen met het oog op milieubescherming. Deze uitgaven omvatten investeringen en bepaalde consumptiecategorieën.
- **Rekeningen voor milieugoederen- en -dienstensector**: output, toegevoegde waarde en uitvoer van goederen en diensten met het oog op milieubescherming of hulpbronnenbeheer. Ook wordt gerapporteerd over de werkgelegenheid die deze activiteiten opleveren.
- **Fysieke-energiestroomrekeningen**: energiestromen vanuit het milieu naar de economie (winning van natuurlijke hulpbronnen), binnen de economie (productie en gebruik van energieproducten) en van de economie naar het milieu (uitstoot van restenergie), uitgesplitst naar 64 sectoren inclusief huishoudens.
- **Bosrekeningen**: gegevens over bosbestanden en economische activiteiten in de bosbouw en de houtkap op een wijze die volledig verenigbaar is met de gegevens die worden gerapporteerd in het kader van ESR 2010.
- **Rekeningen voor milieusubsidies en soortgelijke overdrachten**: inkomens- en kapitaaloverdrachten van de overheid naar bedrijven en huishoudens ter ondersteuning

([8]) Waartoe Noorwegen en IJsland behoren. Liechtenstein is volledig vrijgesteld. Sinds december 2019 is de verordening opgenomen in de bilaterale overeenkomst over samenwerking op het gebied van statistiek tussen Zwitserland en de Europese Unie (Besluit nr. 2/2019 van het Statistisch Comité Europese Unie/Zwitserland van 2 december 2019 tot vervanging van bijlage A bij de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat over samenwerking op het gebied van statistiek [2020/51]; PB L 17 van 22.1.2020, blz. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/51/oj).

van activiteiten voor de bescherming van het milieu en van natuurlijke hulpbronnen, waaronder de productie en het gebruik van milieuproducten.

- **Ecosysteemrekeningen**: de omvang en de toestand van de ecosysteemactiva en de diensten die zij leveren aan de samenleving en de economie. Voorbeelden van ecosysteemdiensten zijn verstrekking van gewassen, gewasbestuiving, natuurtoerisme en wereldwijde klimaatregulering.

Elk van deze modules is nader omschreven in een bijlage bij de verordening. Sinds 2013 zijn de lidstaten verplicht om de Commissie gegevens uit hoofde van de bijlagen I tot en met III te verstrekken, sinds 2017 om gegevens uit hoofde van de bijlagen IV tot en met VI te verstrekken, en sinds eind 2025 om gegevens uit hoofde van de bijlagen VII en VIII te verstrekken, terwijl de gegevens uit hoofde van bijlage IX (ecosysteemrekeningen) uiterlijk met ingang van eind 2026 moeten worden verstrekt.

3) ACTIVITEITEN SINDS HET VORIGE VERSLAG

Wijzigingen van de verordening en andere afgeleide wetgeving

Verordening (EU) 2024/3024 van 27 november 2024 heeft Verordening (EU) nr. 691/2011 gewijzigd. In de eerste plaats heeft Verordening (EU) 2024/3024 drie nieuwe modules toegevoegd: voor bosrekeningen, voor milieusubsidies en soortgelijke overdrachten en voor ecosysteemrekeningen.

De modules voor bosrekeningen en milieusubsidies en soortgelijke overdrachten zijn gebaseerd op reeds bestaande, vrijwillig ingediende gegevens (sinds respectievelijk 2016 en 2015).

De module voor ecosysteemrekeningen is voor de meeste lidstaten nieuw. Deze module is gebaseerd op de standaard van het SEEA EA van de VN van 2021, evenals op de ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan door Eurostat, het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek (JRC) van de Commissie en enkele lidstaten. Nadat ze in eerste instantie zijn ontwikkeld door het JRC in het INCA-project ([9]), werken Eurostat, het JRC en een groep nationale deskundigen sinds 2021 aan methodologieën, terwijl Eurostat ter voorbereiding van de eerste rapportageronde in het kader van de verordening, in 2026, vrijwillige gegevensvergaringen heeft georganiseerd in 2023 en 2024 en de Commissie (Eurostat) sinds 2017 capaciteitsopbouw in de lidstaten cofinanciert door middel van jaarlijkse subsidies.

Deze drie modules zullen de voor verschillende EU-acties en -doelstellingen beschikbare informatie verbeteren, waaronder voor de ambitie om klimaatneutraal te worden, de “van boer tot bord”-strategie, de EU-bosstrategie, de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 en het mondiaal verdrag over biologische diversiteit, de bodemstrategie voor 2030, de natuurherstelverordening en het EU-actieplan “Verontreiniging van lucht, water en bodem naar nul”. Ook zullen de modules de relevantie van de monitoring van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen voor de EU helpen vergroten.

([9]) https://ecosystem-accounts.jrc.ec.europa.eu/.

Dankzij de geïntegreerde structuur van de rekeningen zullen de nieuwe modules ook aanzienlijke waarde toevoegen aan de statistische basisgegevens en de zes bestaande modules multifunctioneler maken, omdat nieuwe en oude rekeningen kunnen worden gecombineerd om nieuwe indicatoren af te leiden.

Zo kunnen de nieuwe ecosysteemrekeningen worden gecombineerd met bestaande luchtemissierekeningen om het volume van koolstofvastleggingen door ecosystemen te vergelijken met broeikasgasemissievolumes. Ook zijn er sterke verbanden tussen ecosysteemrekeningen, bosrekeningen en materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie met betrekking tot de winning van biomassa.

Behalve door de invoering van de drie nieuwe modules heeft Verordening (EU) 2024/3024 van 27 november 2024 de situatie ook op andere manieren verbeterd. De Commissie (Eurostat) had tot taak gekregen om gegevens te publiceren – en indien nodig te verzamelen van de lidstaten – over investeringen in klimaatmitigatie (zie hieronder), om een nieuwe digitale publicatie over klimaatverandering en een portaal met gegevens uit milieurekeningen op te zetten, en om een studie naar de haalbaarheid van monetaire waardering van ecosysteemdiensten uit te voeren, evenals studies naar de kwaliteit van gegevens over water, energiesubsidies en klimaatadaptatie. Voorts zijn verbeteringen aangebracht in verband met nieuwe gegevensbronnen voor de rekeningen, proefstudies, derogaties en EU-financiering.

Hieronder volgt een lijst van andere maatregelen met rechtsgrondslag die zijn vastgesteld sinds het vorige verslag aan het Europees Parlement en de Raad.

- Uitvoeringsverordening (EU) 2024/1769 van de Commissie ([10]) wat betreft het bijwerken van het indicatieve compendium van milieugoederen en -diensten en van economische activiteiten. Deze verordening bevat de referentielijst die de reikwijdte van de compilatie van bijlage V bij Verordening (EU) nr. 691/2011 vaststelt.
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2025/1131 van de Commissie ([11]) tot wijziging van Verordening (EU) nr. 691/2011 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft investeringen in beperking van klimaatverandering en tot invoering van de classificatie van milieudoeleinden. Beperking van klimaatverandering, alsmede de daarmee samenhangende investeringen, zijn onontbeerlijk om uiterlijk in 2050 de doelstelling van klimaatneutraliteit in de EU te bereiken. Om die reden zijn ook kenmerken van andere investeringen in klimaatmitigatie opgenomen in de Europese milieurekeningen. De gegevens bestrijken alle sectoren en activiteiten van de economie die relevant zijn voor klimaatverandering, en zijn uitgesplitst naar lidstaat. De eerste indiening van gegevens over investeringen in klimaatmitigatie staat gepland voor oktober 2025. De classificatie van milieudoelen is een nieuwe classificatie die in 2024 is vastgesteld door de VN, ter vervanging van de oude classificatie van activiteiten voor de bescherming van het milieu (CEPA 2000) en de classificatie van activiteiten voor het beheer van hulpbronnen (CReMA 2008).

([10]) PB L, 2024/1769, 27.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1769/oj.

([11]) PB L, 2025/1131, 4.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/1131/oj.

- Bij Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/137 van de Commissie ([12]) is NACE Rev. 2 bijwerking 1 ingevoerd. Aangezien de NACE-classificatie van economische activiteiten van toepassing is op de gegevensindieningen van lidstaten aan de Commissie (Eurostat) voor de milieu-economische rekeningen, heeft Gedelegeerde Verordening (EU) 2025/472 van de Commissie ([13]) de bijlagen IV en V bij Verordening 691/2011 gewijzigd door de vereisten inzake de indiening van gegevens volgens NACE Rev. 2 aan te passen aan de bijgewerkte versies. De integratie van NACE Rev. 2 bijwerking 1 in Verordening (EU) 691/2011 zal in de nabije toekomst van start gaan.

Ondanks de intensieve voorbereidende technische werkzaamheden voor de drie nieuwe modules met alle lidstaten, hebben acht lidstaten verzocht om een derogatie voor de invoering van een of meer van de drie nieuwe modules, wat betekent dat zij een à twee jaar later zullen beginnen met het rapporteren van gegevens dan de overige lidstaten. Alle verzoeken om een derogatie waren naar behoren gemotiveerd en zijn toegewezen in Uitvoeringsbesluit (EU) 2025/1170 van de Commissie van 13 juni 2025 ([14]). Dertien lidstaten hebben verzocht om een derogatie voor het indienen van gegevens over investeringen in klimaatmitigatie voor een periode van een of twee jaar met ingang van oktober 2025.

Nieuwe gegevens en indicatoren, nieuwe publicaties

Sinds het laatste verslag van 2022 heeft de Commissie (Eurostat), naast de ontwikkeling van de nieuwe modules, de hoeveelheid beschikbare informatie uit de milieurekeningen verhoogd en de kwaliteit ervan verbeterd.

- De Commissie (Eurostat) heeft:
    - een portaal voor statistische gegevens van milieu-economische rekeningen (“dashboard”) [15]opgezet, en
    - een digitale publicatie over klimaatverandering ([16]) uitgebracht,

  zoals vereist door artikel 10 van de gewijzigde verordening.

  Beide producten zijn in december 2024 opgeleverd. In het dashboard worden belangrijke indicatoren van de milieu-economische rekeningen op een gebruiksvriendelijke en interactieve manier samengevat. De digitale publicatie “Statistics on climate change mitigation” biedt interactieve grafieken en kaarten die gebruikers kunnen gebruiken om zich in milieurekeninggegevens te verdiepen.

([12]) PB L 19, 20.1.2023 blz. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/137/oj.

([13]) PB L, 2025/472, 11.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/472/oj.

([14]) PB L, 2025/1170, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1170/oj.

([15]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([16]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

- Sinds november 2021 publiceert de Commissie (Eurostat) kwartaalschattingen van broeikasemissies ([17]) die volledig consistent zijn met de nationale rekeningen. Deze worden al vier en een halve maand na het einde van de referentieperiode gepubliceerd. De tijdige publicatie van emissieschattingen beantwoordt aan de behoefte, vanuit beleidsoogpunt, aan snellere en frequentere informatie. De nieuwe schattingen vereisen geen aanvullende rapportage door de lidstaten.
- Naast de gegevens die de lidstaten uit hoofde van de verordening rapporteren, publiceert Eurostat vroege schattingen van de luchtemissierekeningen voor broeikasgassen voor T + 12 maanden na het einde van de referentieperiode, en van de materiaalstroomrekeningen voor T + 6 maanden.
- De Commissie (Eurostat) combineert milieurekeningen met macro-economische modellen, zoals multiregionale input-outputtabellen, om kwalitatief betere en meer gedetailleerde ecologische voetafdrukken van de EU-consumptie te produceren, zoals de broeikasgas- ([18]) of materiaalvoetafdruk ([19]) ervan.

Gegevensverzamelingsmethoden en administratieve belasting

De milieurekeningen brengen in algemene zin niet met zich mee dat burgers of bedrijven nieuwe enquêtes moeten invullen, omdat ze grotendeels gebruikmaken van gegevens waarover nationale autoriteiten reeds beschikken. Deze bestaande gegevens worden vaak gecompleteerd met aanvullende schattingen, bijvoorbeeld, indien nodig, uit modellen. Naast gegevens uit nationale rekeningen, integreren de milieurekeningen ook gegevens uit een breed scala aan bronnen, waaronder statistieken over energie, vervoer, materialen, landbouw en bosbouw, overheidsuitgaven en belastingen, evenals uit niet-statistische bronnen, zoals aardobservatiegegevens, gegevens uit biofysische modellen en biodiversiteitsinformatie die wordt verkregen uit burgerwetenschapsactiviteiten.

Om te voldoen aan de in de verordening uiteengezette gegevensvereisten, kan het zijn dat autoriteiten in de lidstaten bestaande gegevens moeten aanpassen om deze in overeenstemming met de concepten van de verordening te brengen. Deze aanpassingen kunnen een bepaalde hoeveelheid werk voor nationale autoriteiten en burgers met zich meebrengen, zoals aanpassingen of uitbreidingen van enquêtes onder huishoudens of bedrijven ten behoeve van de verstrekking van gegevens voor geselecteerde variabelen in de milieurekeningen.

Landen kunnen er ook voor kiezen speciale gegevensverzamelprocessen op te zetten voor de milieurekeningen, wat ten goede komt aan de gegevenskwaliteit. Sommige lidstaten hebben bijvoorbeeld enquêtes opgezet ter aanvulling van hun andere gegevensbronnen voor de rekeningen voor de milieugoederen- en -dienstensector (bijlage V bij de verordening). Die

([17]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU.

([18]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Greenhouse_gas_emission_footprints.

([19]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Material_flow_accounts_statistics_-_material_footprints.

enquêtes worden elk jaar of elke paar jaar afgenomen. De daaruit voortvloeiende extra lasten voor bedrijven zijn zeer laag.

Al met al zijn de administratieve lasten van het leveren van gegevens voor de milieurekeningen voor bedrijven en huishoudens zeer klein.

Wat de administratieve lasten voor nationale autoriteiten betreft, is de situatie als volgt. De nationale autoriteiten, doorgaans het nationaal bureau voor de statistiek en soms het Ministerie van Energie of Milieu, verrichten het grootste deel van de werkzaamheden voor het opstellen van de rekeningen. Andere nationale autoriteiten die bijdragen aan de rekeningen zijn onder meer natuurbeschermingsinstanties en belastingdiensten. Het werk bestaat grotendeels uit het hergebruiken en integreren van bestaande statistische gegevensbronnen, zoals bedrijfsenquêtes, en niet-statistische gegevensbronnen zoals administratieve bestanden.

Het gemiddelde aantal medewerkers van nationale autoriteiten dat nodig is om de rekeningen op te stellen, wordt geschat op zes tot negen voltijdequivalenten (vte's) voor de negen bijlagen bij de verordening ([20]).

De oudere bijlagen I-VI vereisen elk gemiddeld 0,5 vte tot 1 vte. Geschat wordt dat de drie nieuwe bijlagen binnen elke nationale autoriteit in eerste instantie twee tot drie extra vte's zullen vereisen ([21]), waarbij het exacte aantal zal afhangen van factoren zoals de omstandigheden van de lidstaat en de omvang van bestaande gegevensbronnen.

Naarmate productiesystemen meer volgroeid worden, zullen efficiëntiewinsten te verwachten zijn.

Lastenvermindering en vereenvoudiging zijn zeer belangrijk voor de Commissie. In samenwerking met nationale statistiekinstituten voert Eurostat maatregelen uit om de lasten van het verzamelen en rapporteren van gegevens te verminderen.

- Eurostat-medewerkers ontwikkelen methodologieën, schrijven richtsnoeren, verstrekken compilatiehulpmiddelen, geven leiding aan deskundigengroepen en beheren subsidies die essentieel zijn voor het creëren van efficiënties en coördinatie in de lidstaten.
- Deskundigengroepen van de Commissie (Eurostat) coördineren de gegevensproductie, bevorderen het delen van goede praktijken en gemeenschappelijke oplossingen en verhogen de efficiëntie.
- De Commissie (Eurostat) heeft voor de lidstaten een compilatiehulpmiddel en EU-brede gegevens voor ecosysteemdiensten (de INCA-tool) ontwikkeld en heeft de lidstaten voorzien van een compilatiehulpmiddel voor energierekeningen (de "PEFA-builder"). Lidstaten die gebruikmaken van deze hulpmiddelen, zullen weinig hoeven te doen om

([20]) Bron: de nationale statistiekinstituten van de lidstaten, gegevens die zijn verzameld in het kader van de kostenanalyse van 2020 van de Europese statistieken.

([21]) Bron: de statistiekinstituten van de lidstaten, gegevens die zijn verzameld bij en ter bespreking door de deskundigengroep "directeuren van sectorale en milieustatistieken en -rekeningen (DIMESA)" in 2021.

energie- en ecosysteemrekeningen van voldoende goede kwaliteit te implementeren. Lidstaten kunnen ook hun eigen instrumenten en gegevens gebruiken.

- Ecosysteemrekeningen voor de omvang en toestand van ecosystemen kunnen grotendeels worden gebaseerd op bestaande EU-brede gegevens.
- Verschillende nationale autoriteiten hebben gebruikgemaakt van (door de Commissie medegefinancierde) subsidies om methodologieën te implementeren of om de benodigde instrumenten voor gegevensproductie te ontwikkelen, waardoor de efficiëntie daarvan toeneemt.

Deze initiatieven van de Commissie (Eurostat) hebben de administratieve lasten en kosten in de lidstaten aanzienlijk verminderd. De vermindering wordt geschat op ongeveer één tot twee vte's per lidstaat en ten minste 2 miljoen EUR per jaar voor alle lidstaten samen.

Concluderend zijn de lasten voor nationale autoriteiten beperkt en veel kleiner dan de voordelen van milieurekeningen. Eurostat is zeer oplettend en streeft er voortdurend naar om de lasten van het verzamelen van gegevens te verminderen. Daartoe onderhoudt Eurostat op doorlopende basis contact met de lidstaten over deze kwestie.

4) HAALBAARHEID EN DOELTREFFENDHEID VAN DE STATISTIEKEN

De doeltreffendheid van de milieu-economische rekeningen berust op twee elementen: de wijze waarop bestaande informatie kan worden gereorganiseerd in één boekhoudkundig kader, en de wijze waarop en de mate waarin de rekeningen worden gebruikt.

Het eerste element kan worden geïllustreerd door de raming van de ecosysteemdienst "verstrekking van gewassen" in de nieuwe bijlage IX op basis van bestaande informatie uit de materiaalstroomrekeningen in bijlage III.

Wat het tweede element betreft, onderbouwen de milieurekeningen economische analyses en effectbeoordelingen en worden ze gebruikt om de voortgang bij het bereiken van beleidsdoelstellingen te monitoren. Verschillende indicatoren van de milieurekeningen, zoals de materiaalvoetafdruk, het percentage circulair materiaalgebruik, het aandeel van milieubelastingen in de totale belastingopbrengsten en de broeikasgasvoetafdruk van de EU-consumptie, zijn gebruikt voor het monitoren van de voortgang van de EU bij het behalen van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) ([22]), en voor het monitoren van het achtste algemeen milieuactieprogramma voor de EU voor de periode tot en met 2030 ([23]).

([22]) https://data.europa.eu/doi/10.2785/1111373. De SDG-indicatoren van de milieurekeningen zijn "luchtemissie-intensiteit van de industrie", "materiaalvoetafdruk", "bruto toegevoegde waarde in de milieusector", "percentage circulair materiaalgebruik" en "aandeel van milieubelastingen in de totale belastingopbrengsten". In dit verslag wordt ook gebruikgemaakt van koolstofvoetafdrukken, in het hoofdstuk over overloopeffecten.

([23]) https://www.eea.europa.eu/en/topics/at-a-glance/state-of-europes-environment/environment-action-programme/8th-eap-indicator-based-progress.

In het EU-monitoringkader voor de circulaire economie ([24]) worden verschillende indicatoren voor de input aan materiaal in de economie en het gebruik van primaire en secundaire materialen samengesteld met behulp van de milieurekeningen.

De van de milieurekeningen afgeleide indicatoren zullen ook helpen om de voortgang van de EU bij het bereiken van de doelstellingen van het Verdrag inzake Biodiversiteit ([25]) en de doeltreffendheid van andere beleidsmaatregelen voor biodiversiteitsbescherming en nul verontreiniging te monitoren.

De indicatoren voor de toestand van ecosystemen zijn afgestemd op de indicatoren die worden gebruikt om de uitvoering van de natuurherstelverordening te monitoren. Dit betekent dat de milieurekeningen kunnen worden gebruikt om de voortgang van de EU bij het behalen van de relevante streefdoelen te monitoren.

Het presenteren van beleidsrelevante indicatoren in het nieuwe dashboard voor milieurekeningen ([26]), en de grondige analyse van de onderlinge afhankelijkheden tussen klimaatmitigatie en economische activiteiten, zoals gepresenteerd in de digitale publicatie over klimaatmitigatie ([27]), zal het gebruik van de rekeningen voor beleidsvorming ondersteunen.

De uitvoerbaarheid van de nieuwe modules die aan de verordening zijn toegevoegd, is inherent aan hun ontwerp, aangezien ze zijn getest door speciale taskforces van nationale deskundigen en/of op basis van subsidies voordat de Commissie de wijziging heeft voorgesteld. Methodologische ondersteuning in de vorm van handboeken wordt geleverd door de Commissie (Eurostat), in samenwerking met de lidstaten.

5) KWALITEIT VAN DE SINDS HET VORIGE VERSLAG INGEDIENDE GEGEVENS

De verordening verplicht de lidstaten en de EER-landen om gegevens en verslagen over de kwaliteit van hun gegevens aan Eurostat over te leggen ([28]). Ook enkele kandidaat-lidstaten en potentiële EU-lidstaten dienen op vrijwillige basis alle of een deel van de door de verordening vereiste gegevens in. In het uitvoeringsverslag ligt de focus op de eerste groep landen (EU- en EER-landen). Eurostat valideert de ontvangen gegevens en verslagen over gegevenskwaliteit en maakt deze publiekelijk beschikbaar op zijn website ([29]), samen met technische verklaringen (metadata) en achtergrondinformatie ([30]).

([24]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/monitoring-framework.

([25]) https://www.cbd.int/gbf.

([26]). https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([27]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

([28]) Zwitserland dient sinds december 2019 gegevens in uit hoofde van de bilaterale overeenkomst over samenwerking op het gebied van statistiek tussen Zwitserland en de Europese Unie. Liechtenstein is volledig vrijgesteld van Verordening (EU) nr. 691/2011, zoals gespecificeerd in Besluit nr. 98/2012 van het Gemengd Comité van de EER van 30 april 2012 tot wijziging van bijlage XXI (Statistiek) bij de EER-overeenkomst (PB L 248 van 13.9.2012, blz. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/98(2)/oj).

([29]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database.

([30]) http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview.

De meeste lidstaten dienen binnen de in de verordening vastgestelde termijnen volledige datasets en kwaliteitsverslagen in ([31]). In de verslagleggingsperioden hebben enkele lidstaten de uiterste indieningsdatum gemist, maar meestal met slechts enkele dagen en dit had geen tastbare gevolgen voor gebruikers.

Over het geheel genomen zijn de statistische gegevens die door de lidstaten voor alle bijlagen onder de verordening worden ingediend, van zeer goede kwaliteit en zijn ze tussen 2022 en 2025 verder verbeterd. Dit is gedocumenteerd in de kwaliteitsprestatie-indicatoren voor luchtemissierekeningen en materiaalstroomrekeningen die Eurostat samen met de metadata publiceert. De samenhang tussen energierekeningen en luchtemissierekeningen wordt regelmatig beoordeeld en is eveneens verbeterd.

De Commissie (Eurostat) verwacht dat de kwaliteit (volledigheid) van de nieuw ingevoerde gegevens voor bijlage V inzake investeringen in klimaatmitigatie in de komende twee jaar zal verbeteren, aangezien aan veel lidstaten een derogatie is verleend. Deze extra tijd zal hen in staat stellen om zich beter voor te bereiden. In de eerste jaren van gegevensindiening zullen de gegevens van die lidstaten derhalve ontbreken en zal Eurostat deze schatten met behulp van modelleringstechnieken. Op dit gebied zijn nog steeds verbeteringen nodig. De Commissie (Eurostat) blijft samen met de lidstaten werken aan oplossingen voor technische en methodologische problemen.

Extra maatregelen om de datakwaliteit te verbeteren zijn gepland of worden al geïmplementeerd, zoals beschreven in het volgende deel.

6) MAATREGELEN TER VERBETERING

De Commissie (Eurostat) en de lidstaten zijn een Europese strategie voor milieurekeningen overeengekomen. De huidige versie beslaat de periode 2024-2028 ([32]). De strategie, die niet door de verordening wordt vereist, omvat een werkprogramma en coördineert Europese inspanningen om het gebruik van de milieurekeningen te vergroten en verder te ontwikkelen, inclusief eventuele nieuwe modules. Met betrekking tot de uitvoering van de verordening heeft de strategie de hiernavolgende doelstellingen.

- Verbeteren van de communicatie over en uitbreiden van het gebruik van de milieurekeningen. Dit zal ervoor zorgen dat de rekeningen nuttig blijven voor beleidsvorming en andere gebruikssituaties. Deze doelstelling kan ook een tijdigere beschikbaarheid van gegevens, visualisaties en presentaties vereisen. Ook omvat dit het verdere gebruik van op de milieurekeningen gebaseerde indicatoren of bewustmaking van en informatieverstrekking aan deskundige gebruikers en het publiek.

([31]) https://circabc.europa.eu/ui/group/c4687299-277c-42f8-8747-dee3f17341de/library/f4f240c1-054c-4363-b598-7b3b9efb14e4/details.

([32]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts.pdf/beb67371-bcdf-442e-b323-22c891b717a4?t=1707816517927.

- Bij wijze van voorbeeld is Eurostat van plan om in 2026 vroege ramingen voor de energierekeningen te publiceren. Voorbeelden van nieuwe communicatieproducten zijn te vinden in deel 4.
- Voorbereiden van de implementatie van de drie nieuwe modules voor bossen, ecosystemen en milieusubsidies (deel 3). De voorbereidende activiteiten omvatten het vrijwillig verzamelen van gegevens, de publicatie van Eurostat-handboeken, het overeenkomen van regels voor gegevensvalidatie en opleiding van nationale samenstellers.
- Samenwerken met andere gegevensproducenten. Dit betreft zowel samenwerking met delen van het statistisch systeem (zoals sociale statistieken, om bredere duurzaamheidsmaatstaven te ontwikkelen) als met andere producenten buiten het statistisch systeem (zoals milieuagentschappen, de onderzoeksgemeenschap, ministeries). Ook omvat dit samenwerking en methodologische coördinatie met de internationale statistische gemeenschap, bijvoorbeeld voor de beoordeling van het systeem van nationale rekeningen (SNR), ESR 202X en het werk aan de Balance of Payments and International Investment Position Manual, 7e editie (BPM7). De aanstaande herziene standaard voor nationale rekeningen ESR 202X zal in veel sterkere mate dan voorheen natuurlijke hulpbronnen omvatten.
- Verkennen van nieuwe gegevensbronnen om de gegevenskwaliteit te verbeteren en de gegevensproductie efficiënter te maken.
- Vaststellen van een onderzoeksagenda voor Europese milieurekeningen voor de toekomst. Een eerste versie van de onderzoeksagenda is medio 2025 vastgesteld.

De strategie gaat vergezeld van een actieplan met een lijst van acties en termijnen voor elk van bovengenoemde doelstellingen.

7) VOORSTELLEN VOOR NIEUWE MODULES EN NIEUWE STATISTISCHE PRODUCTEN OP HET GEBIED VAN MILIEU

De Commissie kan op basis van de bevindingen in artikel 4, lid 2, nieuwe modules voorstellen voor de in artikel 10 vermelde onderwerpen ([33]) – met name energiesubsidies – op basis van de resultaten van de door de lidstaten uitgevoerde proef- en haalbaarheidsstudies.

Voor twee van die onderwerpen (subsidies voor fossiele brandstoffen en adaptatie aan klimaatverandering) heeft de Commissie (Eurostat) in de afgelopen twee tot drie jaar de volgende statistische instrumenten ontwikkeld.

- De vrijwillige verzameling van gegevens over subsidies die mogelijk schadelijk zijn voor het milieu, waarmee is gestart in 2023 en die jaarlijks zal worden voortgezet. De evaluatie van de methodologie en de resultaten geschiedt in samenwerking met de lidstaten.

([33]) Zoals (kwantitatieve en kwalitatieve) waterrekeningen, uitgavenrekeningen voor hulpbronnenbeheer, subsidies of ondersteunende maatregelen die mogelijk schadelijk zijn voor het milieu en afvalrekeningen.

- Een experimentele methodologie en macro-economische gegevens over klimaatadaptatie, gebaseerd op beschikbare statistische gegevens.

Het werk van de EU aan deze twee onderwerpen vormt een belangrijke internationale bijdrage aan het G20 Data Gaps Initiative III en aan de actualisering van het internationale SEEA CF.

De Commissie en de lidstaten zullen samen nieuwe modules blijven ontwikkelen. Artikel 4 van de verordening verplicht de Commissie om een beoordeling uit te voeren van methodologische mogelijkheden en de haalbaarheid van de monetaire waardering van ecosysteemdiensten. Artikel 10 van de verordening legt de Commissie de verplichting op om de kwaliteit van de beschikbare gegevens over energiesubsidies te beoordelen, met inbegrip van subsidies voor fossiele brandstoffen, over de adaptatie aan klimaatverandering en over water.

De Commissie (Eurostat) is echter van mening dat het moment niet geschikt is om nieuwe modules voor te stellen, tenzij de vraag ernaar vanuit beleidsperspectief toeneemt. De implementatie van de drie nieuwe modules zal aanzienlijke inspanningen van de lidstaten vergen. De ervaring met de eerste twee golven van modules die in 2011 en 2014 zijn vastgesteld, heeft ook laten zien dat de Commissie en de lidstaten moeten blijven investeren in productiesystemen en in het verbeteren van de gegevensproductie voor meerdere gegevensindieningen voordat productiesystemen volgroeid zijn en de kwaliteit van de gegevens stabiel is.

8) CONCLUSIE

Sinds het vorige verslag hebben de Commissie en de lidstaten verdere vooruitgang geboekt bij het implementeren van de Europese milieurekeningen uit hoofde van Verordening (EU) nr. 691/2011, met name door:

- de reikwijdte uit te breiden met drie nieuwe aan de verordening toegevoegde thematische modules, plus nieuwe variabelen op het gebied van investeringen in klimaatverandering;
- de gegevenskwaliteit te verbeteren en de gegevensproductie efficiënter te maken;
- de communicatie over milieurekeningen uit te breiden;
- verdere, op de behoeften van de gebruikers toegesneden indicatoren te ontwikkelen, en
- voortdurend te beoordelen of de kwaliteit van de Europese milieurekeningen moeten worden aangepast en verbeterd in het licht van nieuwe prioriteiten en gebieden.